

גליון מס' 2 - שנה 40 - נובמבר/דצמבר 2023 - תשפ"ד

קהילתון

בעבר "היים אקספרס"

חנוכיה מפולין, המאה ה-19

בימים ההם - בזמן הזה

דיור מושלם

הישארו בביתכם הפרטי וקבלו שירותים עד הבית!

לצרכים שלהם באמצעות שירותים שונים ובליווי אנשי מקצוע מנוסים ומסורים. התכנית מאפשרת בחירת שירותים איכותיים מסל רחב ובהתאמה אישית לכל אדם. **את השירותים ניתן לקבל בביתכם הפרטי ברחבי חיפה (למעט קריית חיים).**

שירותי רפואת חירום, תיקונים, השגחה, התעמלות בריאותיות בבית ועוד. בנוסף ניתן להשתתף בחוגים, הרצאות, אירועים, טיולים, בריכה וחדר כושר בבתי הדיור המוגן של פסגות כרמל. עבור בני המשפחה, "דיור מושלם" מעניק את הביטחון והשקט הנפשי בידיעה שההורים אינם לבד, אלא זוכים לקבל מענה

"דיור מושלם" מבית פסגות כרמל, הראשון מסוגו בארץ, פועל בהצלחה כבר משנת 2013 ומאפשר לבני הגיל השלישי להישאר בבית וליהנות מהתמיכה והביטחון של דיור מוגן בעל סטנדרטים גבוהים. חברי "דיור מושלם" נהנים ממעטפת ביטחון רחבה ושירותים **עד פתח הבית**, כגון: ארוחות טריות מדי יום, ניקיון,

דיור מושלם
שירותי דיור מוגן בביתך

לפרטים נוספים התקשרו:

04-8119444

beit-horim.org/דיור-מושלם

פסגת
התשבי

פסגת
אחוזה

פסגת
חן

פסגת
ביאליק

פסגת
מאפו

זוכה אות ההוקרה
מטעם האגודה ישראלית
לגרונטולוגיה

תוכן עניינים

עמ' 4	דברים שרציתי לומר - מיכה לימור.....
עמ' 6	דעות ותגובות.....
עמ' 7	שירה: שמור על העולם ילד - נירה חציק.....
עמ' 8	טיולים: ביקור בכפר שעב במוזיאון האקולוגי של ואסים - אילנה זבירין.....
עמ' 10	טיול של פעם: טיול אביב לאום קייב - ד"ר רוברט בר.....
עמ' 13	מוזיקה: אופרה במינכן והמלחמה באוקראינה - אילנה זבירין.....
עמ' 15	מדור ספרים: לב החשכה - רעיה טילינגר.....
עמ' 17	מדור ספרים: על ספרו של ראובן מרחב - מיכה לימור.....
עמ' 18	פסיכולוגיה: אוהבת אותך ילד שלי - למה אתה מתנכר אלי?! - ד"ר דליה לורנץ
עמ' 20	היסטוריה: חלופות לציונות: גלות או מדינה יהודית במקום אחר? - רפי סיאנו
עמ' 22	אדריכלות: סמכות ואחריות של מתכנן ציבורי - ד"ר מיכאל מאיר ברודניץ.....
עמ' 23	אדריכלות: מקום ואי מקום - שלי חן.....
עמ' 26	בתי הורים: מכתבי תודה.....
עמ' 27	בתי הורים: התנדבות בפסגות חן - רחל בונה.....
עמ' 28	בתי הורים: התנדבות בפסגות חן - נרי חניס.....
עמ' 29	משולחן הקהילה: פרידה מבתשבע וייס, מנהלת הקהילה היוצאת.....
עמ' 30	משולחן הקהילה: פורום מנהלים פסגות כרמל - מכתב פרידה מבתשבע וייס ...
עמ' 31	משולחן הקהילה: ענת וולפנפלד - מנהלת הקהילה הנכנסת.....
עמ' 34	מי ומי בפסגות כרמל.....

קוראינו מוזמנים לשגר מכתבים למערכת, דעות ותגובות ו/או כתבות לקהילתון

חומר למערכת יש לשלוח לכתובת tsipib@beit-horim.org

בקובץ word, צילומים בפורמט jpeg. חומרים יפורסמו לאחר עריכה והגהה.

חומרים ערוכים לא יועברו לאישור הכותבים ולא יוחזרו במידה ויוחלט שלא לפרסמם.

קהילתון

כתב-עט לענייני חברה, תרבות והיסטוריה

מו"ל: ארגון "פסגות כרמל" (ארגון עולי מרכז אירופה, חיפה)

עורך: רפי סיאנו אחראי: מיכה לימור

מערכת: ציפי ברמן (רכזת המערכת), ענת וולפנפלד, אילנה זבירין, רות חשמונאי,

מיכאל מאיר-ברודניץ, רעיה טילינגר, ד"ר דליה לורנץ, יעקב שורר.

עיצוב: מילניום איילון - תשלובת טכנולוגיות דפוס.

דברים שרציתי לומר

מאת מיכה לימור

מיכל סנונית/הוא שהיה
הייתה אישה והיה איש והיו ילדים
היה צחוק היה בכי היו חיים
והשטה פרה
והרוח שטה בין הענפים
ומישהו אמר למישהו
החיים יפים.

ורחל לא בכתה את בניה
ומנגד על הר נבו
ראו את הארץ ואליה באו
כי היה לאן לבוא.

אבל מה שהיה שוב לא היה
השטה את ראשה הרכינה
השוחט שחט לבלי רחם
וכל שעה הלבינה.

נערך הגוף, הרחם נתלש
אש אחזה בחדרים
אלוהים באותה שעה התעסק
בדברים אחרים.
בדברים אחרים.
ולא נאמר דבר
מפאת חלול הקדש
כי צד ראשי העם
הפנו גם גב גם ערף.

היו אישה ואיש ותינוק וקנש
ועכשיו כלנו אומרים קדיש.
ומה שהיה כבר לא היה
השטה לא תפרח
השוחט כבר שחט
וכל העולם בוכה.
אוקטובר 2023

המלחמה האכזרית וחסרת הפשרות בינינו לבין אויבינו הקמים עלינו להשמידנו מחרבת את כל הדברים שרציתי לומר. ה"קהילתון" שנועד לבטא ולייחד את קהילת "פסגות כרמל" ולתת ביטוי לחבריה אינו יומון המתחדש כל בוקר, אף לא שבועון או ירחון. קצב האירועים המתפרצים והולמים מדביק ומשיג את מחוג השעון השעתי ודאי את חלקי היום והיממה. מי זוכר את המאבק הפנימי על זהותה של מדינת ישראל שהחל בינואר השנה עם כינונה של ממשלת ימין על "מלא מלא"? מי זוכר את השתלטות החרדים והמשיחיים על המדיניות והתקציבים של המדינה? מי זוכר את המאבקים המתלהטים בכנסת, ברחוב, בבתי המשפט? מי זוכר את תאוצת האלימות בשיח וברחוב, אלימות נגד אזרחים המלוות על ידי חברי ממשלה, חברי כנסת מהקואליציה והסתה נגד שופטים ואנשי ביטחון מפי שרים קיצוניים? על כל אלה רציתי לומר עד כמה מהותית ועמוקה ההתכתשות על זהותה החברתית של המדינה, על הסכנות לנאורות וההומניות והליברליות שהן עוצמתה של החברה הישראלית, סכנות הקרויות בן-גביר וסמוטריץ' ורוטמן. ובראשם מי שגייסם לממשלה, ראש הממשלה בנימין נתניהו. אלא שהאירועים רדפו זה את זה בקצב גובר והולך עד שהאפילו על הקונספציה הביטחונית של הממשלה וראשה, קונספציה שקרסה בבוקר אחד של שמחת תורה (7.10.23), בדיוק כפי שאירע ביום כיפור לפני 50 שנה (6.10.73). העם דרש אז את התפטרותם של ראש הממשלה גולדה מאיר ושר הביטחון משה דיין. והם הבינו שכשלו והתפטרו. עכשיו אנו נלחמים. אנו, ילדינו, נכדינו. רציתי לומר שהעם, ילדינו ונכדינו, רוב רובו של העם, טוב ממנהיגיו. גם בדור הזה. עכשיו, עד שנמחק, אנו ילדינו ונכדינו את סכנת ההכחדה הפיזית, אין לנו אלא להילחם ולקונן. השיר של מיכל סנונית אומר את הדברים שרציתי לומר.

**גיליון זה של הקהילתון נערך בחלקו הגדול
לפני יום פרוץ המלחמה ב-7.10.2023
חברות וחברי ארגון פסגות כרמל מרכינים
ראש בפני משפחות הנופלים והחטופים,
אין מילים שיכולות לנחם.
אנו מאחלים רפואה שלמה לפצועים
ושנדע ימים טובים מאלה.**

נכתב בחודש אוקטובר 2023

חברי המערכת מודים למיכה לימור על עבודתו המסורה והמקצועית כעורך הקהילתון
לאורך השנים. אנו מקווים לעמוד ברמה הגבוהה שהוא הציב בפנינו ושמחים להמשיך
ולעבוד לצידו כחבר מערכת אחראי מן המניין.
אנו מקדמים בברכה את רפי סיאנו העורך החדש.
חברי המערכת

שליטה ושפיטה

רותי חשמונאי

נראה לי שתיקון המערכת השיפוטית בישראל דחופה ביותר. המערכת אינה מאוישת כראוי ולכן לא עומדת בתפקידה. כול אזור הזקוק לשירותיה נפגע בשל הסחבת הקיצונית לקבלת שירותיה בשעות קשות ולעיתים גורליות בחייו. אילו בבתי המשפט היו די שופטים כמתחייב אפשר להניח שהפושעים למיניהם היו מתמעטים בידעם שיתפשו וייענשו בזמן קצר ושכול הדחיות בהפרשיי הזימונים יתקצרו ויטופלו ביתר יעילות ושימת לב.

הטיפול המשפטי הצולע בתביעות נגד בנימין נתניהו, משפיעה על כול ההתנהלות האזרחית והפוליטית: הביטחון, הרווחה, החינוך, הכלכלה, האיחוד החברתי, הצדק החברתי והאזרחי ומעמד ישראל בעולם הנאור משובשת כל עוד לא יינתן פסק דין זה וההנהגה תתפנה למילוי תפקידה וחובותיה המוזנחים כבר שנים רבות. כאשר כבר נבחרו חברי הוועדה לבחירת שופטים היא לא הופעלה מפחדה של הקואליציה שמא תפעל לטובת הצדק ולא לטובת הימין-ימין.

פרט למצב השיפוטי במדינה, יש לתקן עוד הרבה שיבושים ותקלות בניהול המדינה. במקרה שממשלה זו או כול ממשלה אחרת שתבחר בזכות האזרחים הגזענים, הדתיים, המשיחיים ודומיהם, אל נתפלא שגורל הבית השלישי ישווה לבתים הקודמים לו.

חיסולים הרואיים

לא הבנתי לשם מה ומדוע השלטון בארץ מתגרה שוב ושוב בשכנינו הכלואים וגורם מידי שנה למלחמות חסרות כול תכלית. הרי ברור שה'חיסולים' הרואיים שעל הצבא לבצע, גורמים להרס ורצח חפים מפשע ומרחיקים כול סיכוי לפתרון איזה שהוא לבעיות הקיומיות של ישראל, של אזרחיה ושל כול האזור.

1. מדוע נתנו לאסיר ששבת רעב למות אצלנו?

2. האם חיסול שלושה אנשי הג'יהאד שגרם גם להריגת ילדים ונשותיהם יביא את השלום המיוחל?

איך יתכן שעלינו להיות גאים על מבצע מיותר ואכזרי שכזה?

3. האם אין זה מוזר שאנחנו מחכים למצריים שתתערב למען סיום מבצע מפואר שיזמנו?

אם המבצעים היו כול כך מוצלחים, כפי שמספרים לנו, כדאי כבר להגות שמות הולמים למבצעים הבאים שיבואו עלינו לרעה.

עד כמה שידוע לי, מנהיגים עצמם אינם יוצאים למלחמות וגם לחוקק חוקים לבניית ולהריסת מדינות, עליהם לגייס הרבה אזרחים שיאמינו בהם ובכוונותיהם. להריסה דרושים משתפי פעולה כלומר להרבה אזרחים תמימים אשר יאמינו למניפולציות של אנשים שבויי כוח, כסף ותאוות שליטה. כפי שכבר נוכחנו (לא רק בישראל) השררה כמו השוחד, מעוורים ומשחיתים.

כמעט כל בני האדם יכולים להתמודד עם מצוקות אך אם אתה רוצה להעמיד אדם במבחן אמיתי, תן לו כוח (אמר מישהו חכם).

הבה נזהר ממתן כוח לכושלים המכשילים.

שִׁמּוֹר עַל הָעוֹלָם יֵלֵד

נירה חצ'ק

פיסול: אירית זהבי

”זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה” *

לא תִשׁ כּוֹחַךְ
אל מול גֵּל הַכּוֹחַ הַמִּנְסָה לַכּוֹפֹת
דַּעְתּוֹ
”זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה”
נִשְׁעָנֶת עַל עֶרְכִּיךְ
הַנִּלְחָמֶת עַל עֲקֻרוֹנוֹתֶיךָ
דִּילֶמַת הַמָּקוֹם
הַכּוֹחַ
הַמִּיחַל לַתְּקוּהָ

”זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה”

כִּי פֶלֶא אֶת
פְּלִאִיךָ
אֲנִשִּׁיךָ
טִיסִיךָ
חִלִּיךָ
יִלְדִיךָ
אֲדַמְתֶּךָ

”זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה”

עוֹד נִכּוֹנֵי לָךְ
רַבּוֹת
לַהֲגָשֶׁמֶת מִשְׁאֲלוֹתֶיךָ

עוֹד לֹא תִּמּוּ כָּל פְּלִאִיךָ *

הַפְּנִיּוֹת:

* רָמִי קְלִינְשֵׁטִין -
”עוֹד לֹא תִּמּוּ כָּל פְּלִאִיךָ”.

* זַעֲקֵי אֶרֶץ אֱהוּבָה - אֵלֶּן פֶּטוֹן

ביקור בכפר שעב במוזיאון האקולוגי של ואסים

מאת אילנה זבירין

נסענו לטיול בוקר במוזיאון האקולוגי בשעב. זהו כפר ערבי הנמצא בגליל התחתון, לא רחוק מכרמיאל וכל הנסיעה לשם נמשכת כ-40 דקות. ממש מומלץ ושווה ביקור!!

הפתעה רבתי. זהו גן פסלים שכולם עשויים רק מגרוטאות. האומן - לא למד מעולם אומנות. לא סיים בית ספר. כולו וכל אומנותו מבוססים על ההתבוננות שלו בטבע, וכן בתמונות שהוא מוצא באינטרנט.

כפי שאתם רואים גם הדמיון תופס מקום רב ביצירות. אפשר בהחלט להבחין בחלקים מחלקים שונים שפורקו ממכונות וכלי בית, משאריות בנין ופירזול מפרסות סוס ועוד - והכל ממתכת. הוא מלחים את החלקים ומחברם ליצורים חיים ודמיוניים.

ואיך זה התחיל - ואסים עבד במוסך ובזמנו החופשי החל לייצור חיות קטנות משאריות המתכת שמצא. כל זה עשה לאחר שעות עבודה ארוכות בחלל שמתחת לביתו בכפר. אשתו דינה שראתה את כישרונו לייצור אומנות עודדה אותו. הרעיון שלה היה שהוא יפסיק לעבוד למשך כמה שנים, שייצור כמות של פסלים וינסה למכור. בינתיים היא לקחה על עצמה לעבוד במשרה מלאה. בנוסף היא פנתה למשרד התיירות ולמשרד לאיכות הסביבה שיתמכו בו ויפרסמו, וכן לקרנות שונות. דינה היא המנוע מאחורי ואסים, לא מה בכך בכלל ובחברה מוסלמית מסורתית כפרית בפרט. דינה פנתה גם למועצת הכפר שעב ושכנעה אותם להקצות לואסים שטח בקדמת הכפר להקמת גן הפסלים. כמו כן הושג ארכיטקט גנים לעיצוב הגן. גם כיום עוזרת דינה לבעלה - היא זו שמנסה לשווק את המקום, בנוסף מוכרת מתוצרתה מיני מאפה בקיוסק בגן הפסלים.

ואסים מספר לנו שכיום הוא מתפרנס מעבודתו כפסל-אומן. מוכר את פסליו בארץ ואף דרך גלריה באירופה.

לדבריו, הוא עובד על פסל כמו הסוס בגודל טבעי לפחות שלושה חודשים. יומו מתחיל בסיום עם הטנדר לחיפוש גרוטאות בסביבה, במוסכים ובבתי מלאכה שונים. הוא פונה גם לקבלני בנין ולעיריות ומבקש לפנות פסולת מתכת ללא תשלום.

ואסים ודינה מדגישים את העניין האקולוגי. ואסים מוצא לגרוטאות שזרקות במרחב הציבורי שימוש חדש. הוא מפנה מכונות כביסה ומקררים זרוקים. מפרק מחשבים לחלקים, כלי בית ומטבח כמו מגהצים וכלי מטבח וסכו"ם שאת חלקם קל לזהות ביצירותיו.

זהו בהחלט ביקור מהנה לעיין ושווה נסיעה קצרה!

טיולים

טיול של פעם

יהודית גיל

טיול אביב לאום קייס 24.3.1936

מאת ד"ר רוברט בר

תרגמה מגרמנית בתו יהודית גיל.

ד"ר רוברט בר היה חבר "באגודת המשוטטים" **בהדרכת פנחס כהן**. לימים היה ליועץ המשפטי הראשון של עיריית חיפה. כטייל נלהב כתב את רשמיו ובשנים 1934-1936 שלח אותם לדפוס לעיתון הציוני Jüdische Rundschau על מנת להביא מניחות הארץ ליהודי גרמניה ולעודד את עלייתם.

הרי עבר הירדן חצויים ע"י מספר ואדיות. הוואדי הראשון מדרום לאגם טבריה ובסמוך לו הוא עמק הירמוק, והבא אחריו כ-5 ק"מ מדרום הוא **ואדי אל-ערב**. על קו פרשת המים הצר שביניהם, בגובה כ-400 מטר מעל פני הים וכ-600 מטר מעל קרקעית הוואדי שוכן הכפר הערבי **אום קייס**.

היה יום אביב ארצישראלי טיפוסי כאשר יצאנו מחיפה בשעות הצהריים: שמיים כחולים, שמש חמה ורוח קרירה. המוני פרחים קידמו אותנו מחוץ לעיר. עושר של פריחה כמוהו לא ידעתי, צבעי אדום צהוב ירוק וכחול זהרו מכל עבר, וככל שקרבנו לעמק הירדן הסמך מרבד הפרחים מלוא רוחב העין. פנינו לעמק הירמוק לאל-חמה, שלמרות היותה בטווח הישג יד עדיין אינה מוכרת דיה. (האוטובוס הערבי היוצא מטבריה נוסע קרוב לחצי שעה והמחיר 4 וחצי פיאסטר). מרחצאות אל חמה שוכנות ברחבה שבצמחיה, מוקפות סביב בהרים גבוהים. הן משתייכות עדיין לפלשתינה בעוד שההרים משמאל - סוריים, ומימין - טראנס-יורדאניים. הכביש סלול על צלע ההר בגובה רב, ולמטה בעמק רוגש נהר הירמוק בין קירות סלע זקופים. מסילת הברזל החדג'אזית לדמשק מקבילה לנהר וחוצה אותו מספר פעמים על גשרי ברזל.

על ההר הטראנס-יורדאני למעלה שכנה לפני העיר **גדר**, שהשתייכה לברית עשרת הערים היווניות - הדקאפוליס, שהיו פזורות על כל עבר הירדן המזרחי מפטרה ועד בעל בק. על שם העיר נקראה אל חמה בזמן העתיק חמת גדר - המעינות החמים של גדר. רחוב ירד מהעיר אל המרחצאות: גם מעבר תת-קרקעי אמור להימצא כאן, לאפשר לאורחי המרחצאות הגנה מחום השמש היוקדת פה במיוחד, כ-200 מטר מתחת פני הים.

כאשר ביקרנו פה בפעם האחרונה בקיץ, היו ההרים חשופים ולבנים כשלג, אל-חמה רבצה ביניהם כאבן ירוקה משובצת בתכשיט. הפעם, כמו במטה קסמים כוסו ההרים מעטה פרחים צבעוני, ששיווי לנוף חזות שונה. בשעת אחה"צ מאוחרת התחלנו לעלות בהר **לאום קייס**, השוכנת על חורבות גדר הישנה. שפע הפרחים סביבנו הלך וגבה. הם התפצלו לפנינו עם כל צעד ונסגרו מאחורינו כמו שדה קמה. עדרי העיזים של הבדואים כבר נבלעו בתוכם, וככל שעלינו בהר נבלעו גם אנו עד צוואר כאשר רק ראשינו מעליהם. אין פלא אפוא שתעינו ודרכנו אבדה. שלחנו סיירים לפסגת ההר לחפש את הכפר אום קייס, כי כאן בין הפרחים לא יכולנו ללון מפאת הריח החזק והלחות.

דמדומי ערב אחרונים נעלמו מאחורי הרי פלשתינה וליל כוכבים צלול זהר מעלינו. מתחתנו נצנצו אורות אל חמה ובמרחק רב אורותיה של טבריה. סיירינו חזרו ללא תוצאות, הכפר לא נמצא. סטינו יותר מדי מזרחה. בלית ברירה נאלצנו לרדת במורד התלול מימיננו: משימה לא קלה בחשכה המוחלטת שעברה בשלום למעט מעידות אחדות. העלייה בצד

טיול של פעם

התבקשנו לשמור על השקט: אום קייס ידועה ככפר עוין וחששנו לעורר תשומת לב מוקדם מדי ולהיחשף למטר אבנים אפשרי. שוב שלחנו שליחים לפנינו במטרה להודיע על בואנו למוכתר ולבקש את חסותו והזמנתו ללון. התקדמנו אט בכביש המתפתל בעלייה קלה כאשר נגלו אורות הכפר החלושים. נביחות כלבים העידו כי אנשינו הגיעו. המתנו זמן רב. ארבעת חברינו חזרו בלוויית ערבי צעיר והזמנת המוכתר.

השני הייתה יותר קלה ועד מהרה מצאנו את הדרך העתיקה.

כאשר נכנסנו לכפר, עמד מאחוריו ירח ענק זהוב וזהר. פרש ערבי פנה אלינו בעברית, הוא למד את השפה בעבודה בפרדס בשרון. נכנסנו לבית המוכתר, בית הקהילה. זה היה חדר מרובע גבוה, קירות טיט חשופים וגג עשוי מקלעת קנה. מנורת נפט על תלת רגל האירה אותו. על הרצפה במרכז כירת גחלים לוחשות ועליה שלושה קנקני קפה מנחושת. לפני הכירה על הרצפה ישב המוכתר, גבר נאה ושתקן בסביבות גיל ה-40, בעל זקן שחור קצר, עטוף בעבאיה חומה ולראשו כאפייה משובצת באדום. לצדו ישבו בשורה מספר דמויות שתקניות דומות. הם באו אל המוכתר לבקש שירותי כתיבה למסמכים שונים, עליהם חתמו בתביעת אצבע. המוכתר רמז לנו לשבת. ישבנו על הרצפה בשלושת הצדדים הפנויים סביב הכירה. נהגנו לפי הוראה שקיבלנו בדרך: לא לעשות דבר

שלא התבקשנו לעשות ע"י מארחינו וישבנו גם אנו דוממים ללא תנועה.

תושבי הכפר התאספו בינתיים, נלחצים לדלת מתכוננים בנו בדממה.

נפתחה שיחה איטית, הססנית. אחדים סיפרו שעבדו בחיפה ושאלו על

פלוגי זה או אחר. סיפרנו על דרכנו עד כה ופרטנו תכניותינו למחר.

סוף הזמינו המוכתר לפרוק את תרמילינו ולאכול. אחרי האוכל

התבקשנו לשיר לפניו ולפני אנשיו. שרנו מספר שירים עבריים במקהלה

ומארחינו מחאו כף לקצב השירה, האווירה התחממה מעט ונינוחה.

בינתיים הייתה השעה 23:00, מארחינו קמו, ליווינו אותם החוצה ורקדנו

להם ריקוד הורה נוסף לאור הירח. אחר כך שכבנו לישון על מחצלות.

בבוקר הבא הופתענו ממראה הנוף הנהדר: ישר מתחתנו אל-חמה

בעמק הירמוך ומולנו בצפון לובן החרמון הזוהר באור השמש העולה.

משמאלנו הרי הגליל הגבוהים ומשטחו הגדול של אגם טבריה, וממערב

פסגת התבור. מדרום ואדי אל-ערב, יעד טיולנו היום.

בחור מקומי הדריך אותנו אל חורבות התיאטרון, משם הוליך שביל אל

תיאטרון קטן נוסף. חלקי עמודים וכותרות קורינתיות הפזורות לאורך

הדרך מעידות על שדרת עמודים מן העבר. יתר חלקי העיר קבורים

מתחת לשדות.

ירדנו דרומה במבוך ערוצים קטנים הנשפכים כולם לואדי אל-ערב. גם כאן פעל קסם הפרחים: כל שהיה בקיץ לבן

זחוח - עטה מעטה צבעוני. העמק דמה דמיון רב לפתחו של עמק הצילר והאוצטאל שבאוסטריה.

שעות ארוכות צעדנו במורד בסבך הפרחים בצד נחל קטן אותו חצינו מספר פעמים מועדים אל המים בצהלה.

מפתח הוואדי הוביל כביש מאובק ישר כסרגל לגשר נהריים, מרחק כ-4 ק"מ. במרחק כרבע שעה הליכה צפונה משם

שוכנת תל-אור ומאגר המים של תחנת הכוח של רוטנברג, בו רצינו להתרחץ. הכביש היה בשפת הסיירים - "צינור"

אמיתי. היה חם, היינו עייפים וסחבנו עצמנו בלאות, נדמה שלא זזנו מהמקום. תל-אור, מגדל המים הלבן שלה וגגותיה

הכהים קרצו לנו מימין מזווית של 45 מעלות: האם עלינו להמשיך בדרך המשעממת עד לנקודת הגבול בגשר או שמא

נשנה כיוון ונקצר דרך השדות? השמש נטתה ולא עמדנו בפיתוי, גברנו על החשש לעקוף את נקודת הגבול והגענו לאגם

טיול של פעם

אל המים הצוננים. היינו על אדמת פלשתינה - שום משמר גבול לא עצר אותנו. הערב ירד ואתו הגיעה מכוניתנו ודרכנו החלה בשירה - אך נסיעתנו לא ארכה:

לפני משטרת צמח נעצרנו ע"י שלושה שוטרים, הסתבר שהמשמר בגשר הבחין בנו, חשב אותנו לעולים בלתי חוקיים ונתן הוראה לתפוש אותנו. תרמילנו היו די גדולים להגביר את חשדם. היה עלינו להוכיח את כשרותנו - דבר לא קל בהעדר פספורטים, ומי יאמין שרק טיילנו? בעוד אחדים מאתנו נחקרים בחדר המשמר רקדנו הנותרים, ריקוד הורה סוער לאור פנסי המכונית (תרופה בדוקה לכל מצב).

תארנו לשוטרים את מסלולנו, את היום הקודם בו חצינו את הגבול באל-חמה, וקיוונו ששיחת טלפון תבהיר את העניין. מן העבר השני של הקו חזרה השאלה "האם מדובר בקבוצה עם הבנות במכנסיים?" - פרצנו בצחוק רועם. חוסר המשמעת של כמה בנות היה עתה בעזרנו: הן נוהגות לטייל במכנסיים קצרים - מראה פסול לעיניים ערביות, ומשום כך קיימת ההוראה ללבוש חצאית כאשר מתקרבים לכפר ערבי. למרות זאת לא לכולן הייתה חצאית - עתה גם השוטר הקשוח ביותר לא יוכל לפקפק, המכנסיים הקצרים היו לנגד עיניו. חשנו משוחררים אך נותרה בעיה נוספת: המשמר בגשר ספר 38 איש בעוד שהיינו רק 28 - היכן העשרה? הם ללא ספק עולים בלתי חוקיים שהעלמנו בדרך.

הדיונים בחדר המשמר נמשכו כשעה ומחצה, כשבחוץ משתוללת ההורה, ושוטר עצבני מקשקש במפתחות הכלא. הגיעה הוראה טלפונית מהדרג הגבוה בטבריה לעצור אותנו: לא בכלא אלא במכוניתנו, וכך הובלנו תחת משמר לטבריה. הסוהרים שלנו זכו למנה גדושה של שירי הורה! הם הפשירו והחלו לשתף פעולה בהנאה גלויה - זה היה "כלא" עליז למדי. הובלנו לוויולה מפוארת בקרית שמואל, השכונה החדשה של טבריה מעל לעיר העתיקה. השוטרים ירדו, לא לפני שהוציאו את מפתחות המכונית שלנו, למנוע בריחה. עד מהרה חזרו והנחו אותנו פנימה. על מרפסת ביתו קיבל אותנו קצין משטרת הגבולות הגבוה ביותר. אדם נעים הליכות, סימפטי, ערבי נוצרי שחשבנוהו תחילה ליהודי: הוא דיבר עברית שוטפת ונתן לנו להבין לאיזו אי נעימות היינו נקלעים אלמלא נמצא במקרה בביתו, ואחר כך החל לבחון כל אחד (שפת המבחן לפי בחירה) לאמיתות סיפורנו והיותנו ארצישראליים. השאלות היו בידיעת הארץ וכל מי שעמד בהן שוחרר: "כיצד מגיעים מכאן לבית ספר כדורי ליד התבור?" - "כמה בתי קולנוע יש בחיפה?" - מה המרחק מהמרכז החדש לנמל? ועוד רבות אחרות. מובן מאליו שאיש לא נכשל והיינו משוחררים. למען הסדר הטוב הגיע שוב תור ההורה - עליה ויתרנו הפעם מפאת השעה המאוחרת ובמצב רוח מרומם יצאנו לדרך.

גשר הרכבת אל חמה

אופרה במינכן והמלחמה באוקראינה

מאת אילנה זבירין

נקלענו למינכן בעניין משפחתי, מכיוון שהיה לנו ערב חופשי חיפשנו ומצאנו שמעלים בדיוק את האופרה "אאידה". אמת - כבר צפיתי ב"אאידה" כמה וכמה פעמים. מהם לפחות פעמיים בישראל וכן בוורונה וברומא ועוד... אבל ראינו שזו הפקה מודרנית והחלטנו שוב ללכת לצפות באופרה זו. ו-הייתה הפתעה.

ההפקה במינכן אינה ההפקה הרגילה של "אאידה" וזה אינו הסיפור של בגידה, אהבה ותככים במצרים מלפני אלפי שנה. הבמאי והתפאורן מיקמו את האופרה בימינו, בתוך מלחמה. חלק מהסצנות היו בתוך מקלט מודרני, שמתקרתו נושרים טיח וחלקי ברזל בזמן הפגזות, שתוך כדי המוסיקה הידועה של ורדי נשמעו גם בהקלטות של פגזים באולם! הוזהרנו מראש, גם לגבי האזעקות שנשמעו (אמיתיות). הפליטים שמתכנסים במקלט לבושים בבגדים שנראים כבגדים שנותרו מכל הבא ליד ומסביבם שמיכות וכן ציוד צבאי ישן, כנראה. אאידה, היא אישה צעירה, בת כל לאום שהוא, לבנה (לא שחורה, כמקובל) לבושה בג'ינס וסוויטשרט שמנסה לעזור לארגן משחקים לילדים במקלט, ומנסה לעזור בניקיון וסדר.

אהובה, שאנו רגילים לראות באופרה זו כקצין המצרי, הוא קצין צעיר שכמותו יש בכל צבא מודרני. רמיזות למלחמה באוקראינה יש מעט בצבעי התפאורה; כחול וצהוב. אבל כמוכן, כל מלחמה מתאימה לכאן. זמרי המקלה מתנועעים על הבמה ומחלקים מרק חם. בתמונה חזקה במיוחד הם מביאים על אלונקה ילד שנפגע בהפצצה ומובל לקבורה. מלך מצרים הוא דיקטטור עם מדליות וסוכני חרש וכהן הדת, מי שמחליט על גורלו הנורא של ראדאמס, הקצין הבוגד, אהובה של אאידה, מוצג כאן כשופט שיש לו אינטרסים פוליטיים. כמה רלוונטי לימינו!

הגיבורה הגדולה כאן היא הנסיכה המצרית, שגם פה מאוהבת בקצין ראדאמס, אבל בניגוד לדמות המקובלת שלה היא מוצגת בהפקה זו רחמנית וסופה להיות שפחתו של כהן הדת - השופט. מהלך שלאחריו תשתגע. דמות זו מוצגת כטרגית ביותר באופרה עצובה זו ולדעתי התפקיד גולם והושר על ידי זמרת מצוינת.

תמונה חזקה נוספת שגרמה לשקט נוראי, ממש ראיתי שהקהל קפא, הייתה התמונה המפורסמת של מארש הניצחון. לקבלת אותות הכבוד במצעד המנצחים הופיעו חיילים פצועים על אלונקות, בכיסאות גלגלים, גידמים וקטועי רגליים. מצעד ארוך של דמויות של סבל וכאב. מולם עמדו המנוצחים בלויי סחבות. לא חיילים אלא שאריות אדם מלאום כל שהוא. עוד בהפסקה היה ויכוח בין הצופים האם הנכים היו אמיתיים או לא, או שגולמו על יד אקרובטים...

מוזיקה

המוסיקה כמובן מוכרת וכן גם הסוף הנורא: איידה וראדאמס נקברים חיים. אלא שבהפקה זו הם נקברים תחת גל של הריסות ולא בתוך פירמידה. לראות הפקה כזו במינכן שמהדהדת מלחמה בת ימינו זה מצמרר ביותר.

באינטרנט קראתי אחר כך שהבמאי רצה להראות מלחמת אחים וקונפליקט פוליטי בתוך מדינה. בנוסף רצו להראות פה גם את ההומניות של האדם. גם בתוך התקופות האיומות של מלחמות ושנאה קיימים משחקי ילדים, המעיפים בלונים, המשחקים בגלגל וכדור, יש זוגות שרוקדים ואנשים מוצאים זמן לרגעים יפים. לצערי לא מצאתי תמונות רבות של ההפקה אבל בתמונה המצ"ב רואים כמה זה נוגע ללב. כמה זה רלוונטי לכל מקום בעולם גם אם נושא האופרה התרחש לפני אלפי שנים!

לב החשכה / ג'וזף קונרד מאת רעיה טילינגר

השאלה הכי לגיטימית שישאלו כנראה כול מי שיקראו את הרשימה הזו היא: 'מה נזכרת פתאום?'

'לב החשכה', או 'לב המאפליה', כפי שנקרא ספרו של ג'וזף קונרד בתרגומים המוקדמים שלו לעברית יצא לאור באנגליה ב-1902 ותורגם לעברית בשנות החמישים. קיימים לפחות חמישה תרגומים לעברית, אחד מהם: 'בלב האפלה' תורגם בידי שולמית ויאיר לפיד בשנת 2008.

בחיטוטי בחנות הספרים נתקלתי בספרון הצנום שקראתי לפני שנים רבות, בתרגום חדש יחסית מ-1999 של אופירה רהט (המאפליה תורגמה כאן כחשכה), והחלטתי שאנסה לקרוא בו שנית.

למי שלא קראו את הספר אי אז, תזכורת קצרה לעלילה:

זהו סיפור המסע של ספינת קיטור בפיקודו של צ'ארלס מרלו במעלה נהר הקונגו בשנות ה-90 של המאה ה-19.

באוזני כמה מאזינים, ספק מקשיבים, ספק מנמנמים ומחכים לשפל בנהר התמזה כדי שתוכל ספינתם להמשיך ולהפליג, מספר הקברניט מרלו את קורות מסעו לפני שנים רבות במעלה נהר הקונגו. מרלו היה אז קברניט ספינת קיטור ישנה של חברה בלגית שעסקה בסחר בשנהב. משימתו הייתה למצוא את הסוכן המצטיין ביותר של החברה - קורץ, ששהה בבסיס בלב הג'ונגל במעלה הנהר והקשר עימו נותק.

קונגו הייתה אז מושבה פרטית של המלך הבלגי ליאופולד השני, שהקים חברה, כביכול לחקירת קונגו ולמלחמה בעבדות, אך למעשה הייתה מכשיר לשליטה על הפקת הגומי והסחר בשנהב.

סיפור מזמנים אחרים. הקולוניאליזם עבר מן העולם (?) ומהמחצית השנייה של המאה העשרים נעשה מאמץ בינלאומי לשמור על אוכלוסיית הפילים ולהקשות על הסחר בשנהב. אז מה מלהיב גם היום בקריאה חוזרת בסיפור מן המאה ה-19?

תיאורי הטבע הנהדרים לאורך מסעה של הספינה לאורך הנהר. פליאה אמיתית מנוף קדומים. "ההפלגה במעלה הנהר הזה דמתה למסע לאחור אל ההתחלות המוקדמות ביותר של העולם, כשהצמחייה השתוללה על האדמה והעצים הגדולים היו מלכים. דממה רבה ושלווה, יער בלתי חדיר. האוויר היה חם, סמיך, כבד, נרפה. לא הייתה שמחה בזהר השמש. הקטעים הארוכים של נתיב המים התמשכו שוממים לתוך האפלה במרחקים אפופי צללים. על חופי חול כסופים השתזפו היפופוטמים ותנינים זה בצד זה."

ג'וזף קונרד

מדור ספרים

הכניסה לג'ונגל האפריקאי, ממשיך ומספר מרלו, אינה מסע תענוגות. זה מאבק בלתי פוסק של קומץ אנשים שלכאורה מאומה לא קושר אותם איש לרעהו: קברניט אחד, מספר צליינים, כמה סוחרים ומשיטי הספינה, בני המקום שהשתייכו לשבט אוכלי אדם, בספינה קטנה ורעועה בנהר האדיר.

"עברנו בין החומות הגבוהות של הנתיב המתפתל שלנו, חומות שהחזירו כהד בטפיחות חלולות את הפעימות הכבדות של הגלגל מאחורי הספינה. עצים, עצים, מיליוני עצים, איתנים, עצומים, מיתמרים לגובה. ולרגליהם נצמדת אל הגדה מול הזרם, השתרכה הספינה הקטנה המטונפת בעצלתיים... בדרך העמקנו אל לב החשכה."

קונרד אינו חוסך מאיתנו את האירוניה הכרוכה במאבקו של האדם הלבן בכניסה אל לב האפלה: 'נשמעה צפירה מימין, וראיתי את האנשים השחורים רצים. פיצוץ עמום זעזע את הקרקע. סילון עשן בקע מהצוק, וזה הכול. שום שינוי לא ניכר בפני הסלע. בנו שם מסילת רכבת הצוק לא עמד בדרכו של שום דבר, אבל פיצוץ הסלעים ללא תכלית זו הייתה כל המלאכה שנעשתה'.

האכזריות הנוראה שבה פילס האדם הלבן אל לבה של אפריקה על מנת לבזוז את אוצרותיה היא אחד המוטיבים הבולטים. קורץ שאותו מחפש רב החובל מרלו מגלם בעצם את כול הרעות החולות שהביאו הפולשים מאירופה לאפריקה. תאוות בצע, חוסר כבוד לבני המקום ולחייהם. הדרך לביתו של קורץ עוברת על פני גדר שתקועות בה גולגולות של 'מורדים'. השעבוד שלהם כמובן מאליו כי הרי הם נחותים מבני אנוש לבנים.

'האגודה הבינלאומית לחיסול מנהגים פראיים' הטילה על מר קורץ להכין דו"ח שינחה אותה בפעילותה. האירוניה כאן ברורה: מיהו כאן בעל המנהגים הפראיים?

וכיצד מסתכם הדו"ח? 'השמידו את כול פראי האדם'.

מר קורץ האגדי אותו נשלח מרלו לחפש, זה שבזז את השנהב מילידי המקום בכול דרך, רושש והחריב את האזור שפעל בו, שעבד למרותו שבט אפריקאי שלם בשיטות זוועה, נמצא בסופו של המסע מותש וחולה ומת בדרך חזרה לאירופה. מילותיו האחרונות היו: "הו, הזוועה, הזוועה."

כעשרה מיליון בני אדם מן האוכלוסייה המקומית בקונגו מתו במרדף המטורף של האדם הלבן אחרי השנהב. החשכה היא לא רק בלב יער העד האפריקאי, היא גם בליבו של האדם שיכול היה לבצע זוועות כאלה. הסופר ג'וזף קונרד הגיש את הזוועה לקוראיו ואפשר להם לגבש עמדה מוסרית כלפיה.

הספר אינו קל לקריאה, לא בשל הנושא ולא בשל השפה שהיא ארכאית משהו למרות התרגום המחודש. ובכול זאת חשוב לחזור ולקרוא בו.

ולחשוב: האם יש רלבנטיות לסיפור הישן הזה? היום? עבורנו?

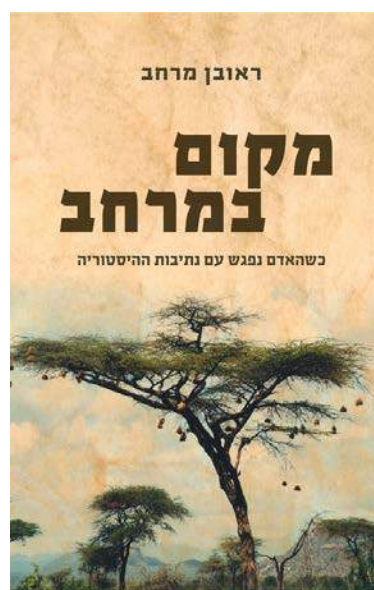

ראובן מרחב

מקום במרחב על ספרו של ראובן מרחב מאת מיכה לימור

"מקום במרחב" הוא סיפור חיים מיוחד שתחילתו במרחב הקטן - חיפה, העיר הקוסמופוליטית של שנות ה-40, עדיין תחת המנדט הבריטי. וכך מתחיל הסיפור: "רוב נוסעי האונייה 'תל אביב', שעגנה בנובמבר 1935 בנמל חיפה לאחר כמה ימי הפלגה מנמל טריאסטה באיטליה, היו עולים מגרמניה שהצליחו לקבל רישיונות כניסה, סרטיפיקטים, לפלשתינה. בין הנוסעים גם כמה עשרות רופאים עולים מגרמניה, ביניהם אבי, וולטר מרקוביץ, ואשתו דורותיאה, שהיתה בהיריון מתקדם איתי, בנם הבכור, שמואל-ורנר בן השנתיים ושני כלבי ציד, שעשו גם הם את כל הדרך מגרמניה לארץ ישראל. הסיבה לכך שעל האונייה היו כל כך הרבה רופאים הייתה קשורה לתקנות שהוציאה ממשלת המנדט, לפיהן החל ב-1 בינואר 1936, כל רופא שיבקש לעבוד בפלשתינה - ארץ ישראל, יחויב בבחינות הסמכה ורישוי ברפואה ובשפה האנגלית, קושי שהתווסף לטבעת החנק המקצועית והחברתית שהלכה וסגרה עליהם במולדתם."

ראובן מרחב שהתרוצץ בילדותו בחיפה, בשכונת אחוזה של ראשית ימיה היה אפוא בן למשפחה שהצליחה להיחלץ בעור שיניה מגרמניה הנאצית. סיפורו וסיפור משפחתו מאפיין את העלייה היקית לארץ ישראל של שנות השלושים. בבגרותו הופך מרחב לאחת הדמויות הבולטות מבין צאצאי הקהילה והמשכו של הסיפור הופך לסיפור של שליחות והרפתקאות. שכן ראובן מרחב שירת בתפקידים בכירים בשב"כ ובמוסד, היה מנכ"ל משרד החוץ, ומצא עצמו לא אחת במרכזן של התרחשויות הרות גורל, עת שימש כראש שלוחת המוסד בטהרן בשלהי עידן השאה וכנציג משרד החוץ בביירות ב-1983. מרחב גם סלל את הדרך לתחילת הקשרים עם סין, והיה אחד ממובילי "מבצע שלמה" להעלאת 14 אלף יהודים מאתיופיה לישראל. וְהַמשכו בארצות שבמרחב הגדול המקיף אותנו: שליחויות ותפקידים באתיופיה, בקניה, באיראן, בלבנון ובמקומות נוספים. מסע משולב ומאתגר, שבו המחבר שותף לעשייה המדינית הגדולה בשלל מוקדים. זהו סיפורו של אדם פורץ גבולות, מאיר פינות חשוכות, מי שהעז ולקח את קובעי המדיניות למחוזות אחרים בשירותו למען המדינה, פעל לא אחת כשומר-סף, וכשעלה הצורך - לא חשש להיות המתריע הבודד שבשער.

"מקום במרחב" משלב אפוא תיעוד היסטורי של קהילת היקים בחיפה (ובקרית ביאליק - הנה קטע מראשית סיפור משפחת מרקוביץ' בארץ: "כל הבתים בקריית ביאליק, קריית 'היקים', היו כמעט זהים: שלושה חדרים שנבנו על חלקה של חצי דונם קרקע חולית, שעליה נוספו גינות נוי ונטיעות. לחברת 'רסקו' שבנתה אותם היתה זיקה הדוקה להתאחדות עולי גרמניה ודודנו הרברט, מהנדס בניין צעיר, מילא תפקיד מרכזי בבניית השכונה החדשה.") של התפתחות קהיליית המודיעין של ישראל ושל מרחב הקשרים בין-לאומיים של המדינה עם רבות ממדינות העולם. בראשית שנות האלפיים ביטא ראובן מרחב את זיקתו העמוקה לקהילה שממנה צמח כאשר כיהן שנים רבות ופוריות כיו"ר נשיאות ארגון יוצאי מרכז אירופה.

ספר מומלץ לכול שוחרי ההיסטוריה הישראלית וסיפורי חיים מרתקים.

אוהבת אותך ילד שלי - למה אתה מתנכר אליי?!

מאת ד"ר דליה לורנץ

אוהבת אותך ילד שלי מכל ליבי. אמנם בגרת והלכת לך בדרכך שלך - אבל לעולם תישאר ילד בשבילי. מה קרה בינינו? גוש ענק ואפל תלוי באוויר ללא פתרון, וחונק לי את החיים... דלתך נעולה בפני: אינך עונה לטלפון, הנכדים האהובים אינם מבקרים אותי ואני חשה שוויתרת עליי, על אמא שלך.

כאמא, אחפש תמיד סיבה להצדיק אותך: אתה וודאי עסוק מאוד בעבודה ואין לך רגע פנוי... אתה מטפל בילדים, יש לך מטלות רבות בבית... אני מבינה. ובכל זאת, איך ייתכן שכל חיי ויתרתי על עצמי, על כוחותיי, על בריאותי, כדי שתהיה בריא ומאושר. עכשיו, אני מרגישה שאתה כועס עליי עד כדי התעלמות מקיומי. אני מכה על חטא שאולי חטאתי ובכל זאת - מהו הדבר הנורא שעשיתי עד כדי כך שניתקת אותי מעולמך?!

נכון. אני "מבוגרת": כואב לי פה ושם, איטית, שוכחת דברים, חוזרת על דברים שאמרתי, אבל אני עדיין במלוא חושיי, במיוחד בזה שמבקש תשומת לב.

תופעת "ניכור הורים" היא תופעה שקשה לדבר עליה והיא חוצה מגזרים. היא ידועה בעיקר אצל ילדים צעירים שחוו גירושין קשים של הוריהם ובשל הסתה, בעיקר, מתנכרים לאחד ההורים ומסרבים לכל קשר עמו. זו טראומה שקשה להתמודד עמה.

כאן, אנו מתייחסים לניכור הורה קשיש ברבדים שונים. לעיתים, מעורב פה ניצול לא הוגן הקשור בצוואות וירושות וריב בין אחים וכל מה שביניהם. ולעיתים - משהו לא מובן ולא ברור וללא כל הסבר הגיוני. בניכור הורי מתמשך ושיטתי יש השפלה ופגיעה ללא הגיון, כאמור, וללא פתרון, לעיתים.

הניסיון להסביר את התופעה הוא דווקא "הפוך על הפוך": נכון שההורה הפגוע סובל ומתייסר, אבל המתנכר עצמו סובל מחרדת נטישה ומחוסר ביטחון ואימון בעולם. מכאן הוא מפתח תחושת קיפוח, מחשבות שווא, כעס ורצון לנקמה.

תהליך זה מתפתח לאורך זמן והבן או הבת אינם מוכנים אף לדבר על הנושא וממשיכים להכאיב ללא הסבר. אז מה ניתן בכל זאת לעשות?!

פסיכולוגיה

כדאי לנסות ולהבין שמול ההורה הפגוע ניצב למעשה ילד קטן, לא רציונלי ועיקש. הטחת "האמת" בפניו רק מגדילה את תחושת הכעס שלו. כמובן שהדבר החשוב ביותר בכל מערכת יחסים היא תקשורת מכילה כתוצאה מהקשבה אמיתית. ויכוחים ממילא אינם עוזרים...

נותר רק לומר: 'אני מבינה שאתה מרגיש כך'. אולי גם הוא יסכים להבין שגם לי יש רגשות?! אי אפשר "לקנות" קשר במחיר מתנות וכסף - זו חבית ללא תחתית. אם מגיעים, למרבית הצער, למצב ששום דבר אינו עוזר על אף הניסיונות - כדאי לקבל זאת ולא להתחנן ולהתרפס.

באופן מעשי כדאי להיוועץ בעורך דין בענייני ירושות וצוואות באופן עצמאי, כדי לא להידחק לפינת הסחטנות. פגיעות הניכור ההורי הן אנושות והשלכותיהן מוצאות ביטוי בנקמה, בסחטנות רגשית וכספית ובתחומים שונים נוספים.

טיפול משותף יכול, אולי, לגשר על הפערים בעזרת ההיגיון הבריא לעומת השיפוט הלקוי העכשווי, אך קשה להגיע אליו. לשכנע - קשה או בלתי אפשרי בכלל...

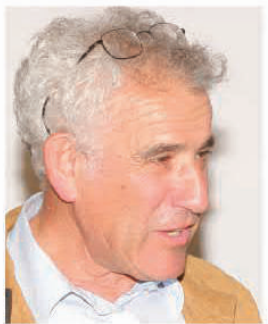
אני - בכיתי ושתקתי. כעסתי - ושמרתי בליבי. התביישתי - ולא סיפרתי לאיש. ליבי וגופי דואבים והשאלה "למה?" מנקרת בי יום ולילה.

אולי עכשיו אפסיק להתבייש ולחפש נואשות את אשמתי בנידון?!

לא אאפשר פעולות אגרסיביות, מניפולציות וסחטנות - ולא אהיה "שותף משלים" לעסקת מאשים-מואשם. אחשוב בהגיון, אך לעולם לא אוותר על האהבה הבסיסית, על החמלה ועל סדק התקווה הטובה שתשאיר פתח לשינוי אם וכאשר יגיע...

אני תמיד אמא וסבתא של המורשת המשפחתית וניחוחות העבר - ואלו נשארים עימי ומחממים את ליבי.

חלופות לציונות:

גלות או מדינה יהודית במקום אחר ?

מאת רפי סיאנו

כוונת הממשלה הנוכחית להפיכה משטרית מייאשת אזרחים רבים ומדרבנת חיפוש לחלופות למדינת ישראל. מדובר ונכתב כעת על הגירה של בודדים וקבוצות. יעדים מעודפים של הצעירים הם ברלין, פורטוגל, איטליה, מקומות בהם לכאורה קל לקבל אשרת שהייה. רוצים לחזור לגלות ואם זה אפשרי, מעבר לים, באמריקה או באוסטרליה. בנימין זאב הרצל לא היה הראשון שהגיע למסקנה שרק טריטוריה שבה שולטים יהודים היא הפתרון לבעיית היהודים. אף שהוא לא היה ההוגה הראשון, אך לזכותו נזקף שהוא היה זה שהעביר את הבעיה למגרש הפוליטי.

בעוד שנתיים ימלאו מאתיים שנה מאז ייסד מרדכי מנואל נוח (1785-1851) מדינה יהודית בשם "אררת" על אי בתוך נהר הניאגרה (1825). מרדכי מ' נוח היה עיתונאי ופוליטיקאי יהודי אמריקאי ססגוני. הוא הקים שם אבן פינה אך יהודים לא באו אחריו. היום האבן נמצאת במוזיאון בבופלו שבארה"ב. JCA (יק"א: החברה היהודית להתיישבות) נוסדה ב 1891 ע"י הברון מוריס דה-הירש (1831-1896) במטרה ליישב יהודים רדופי פוגרומים ברוסיה ובמזרח אירופה ולהפוך אותם לחקלאים. היעדים היו אמריקה, קנדה ובמיוחד ארגנטינה וברזיל. אכן עשרות אלפי יהודים דוברי יידיש הקימו ישובים חקלאים בדרום אמריקה אך במשך השנים רובם עזבו את החקלאות ועברו לערים.

ייואש התפשת בקונגרס הציוני השישי באוגוסט 1903 בבאזל כאשר הרצל, המנהיג הבלתי מעורער והכריזמטי של התנועה הציונית, נכשל עד כה במאמציו להשיג "צ'רטר" - ז.א. אישור כלשהו מהשלטון הטורקי, אשר שלט על ארץ ישראל. קבוצה סביב נחמן סירקין (1868-1924), מנהיג של מפלגת

הברון מוריס דה הירש

"פועלי ציון", יחד עם ציר בקונגרס, האנגלי ישראל זנגוויל (1864-1926), היה בעד קבלת ההצעה הבריטית להתיישבות באפריקה המזרחית בשם "תוכנית אוגנדה". הסופר מקס נורדאו (1849-1923), ממלא מקומו של הרצל, דיבר בזכות אוגנדה כ"בית מחסה זמני" (Nacht-Asyl). מסיבות טקטיות הרצל נטה לקבל את ההצעה הבריטית. הוא חשב שאם בריטניה מכירה בתנועה הציונית הוא יתקרב לקבלה של "צ'רטר", דהיינו הכרה רשמית של התנועה הציונית ומטרתה. התנועה כמעט התפרקה ל"ציוני ציון" בהנהגת יחיאל טשלנוב (1864-1918) ומנחם אוסישקין (1863-1941) לבין תומכיי תוכנית אוגנדה. הרצל עשה הכל כדי למנוע פילוג. נשלחה משלחת בדיקה ששללה את ההצעה. באפריל 1904 בריטניה חזרה מהצעתה וכך ניצלה התנועה הציונית בראשיתה. כעבור שלושה חודשים, ביולי אותה שנה נפטר הרצל. בעקבות הוויכוח פרש ישראל זנגוויל מהתנועה הציונית ויסד בלונדון את (JTO, Jewish Territorialist Organisation)

היסטוריה

במגמה לקבל כל פיסת אדמה אפשרית לייסוד מדינה ליהודים, ולא פסל אם תהיה זו בקנדה, אוסטרליה, עירק, אוגנדה או לוב. בשנת 1925 נסגרה התנועה מחוסר עניין.

ניסיון נוסף היה בחבל האוטונומי "בירו-ביד'אן" שנוסד רשמי ב 1934 בקצה המזרחי של ברית המועצות דאז, לחופי האוקיינוס השקט ובגבול עם סין. היום העיר באותו שם מאכלסת כ-2000 יהודים בין כ 75,000 לא-יהודים. בשיא חיו שם כ-30000 יהודים וגם הופיע עיתון יומי ביידיש. היום קיימת שם אוניברסיטה על שם שלום עליכם, הסופר הידוע בזמנו. המתיישבים הראשונים היו צריכים להתמודד עם ביצות, עם העדר כבישים, עם יתושים ובאקלים קשה. מאחורי השיקולים של הממשל הסובייטי עמדה המחשבה להוות אלטרנטיבה לציונות, לזכות בתמיכת יהדות העולם ולחזק את הגבול מול סין ויפן. שמות של רחובות נכתבו ביידיש, השילוט של תחנת הרכבת נכתב ביידיש, נוסדו קולחוזים יהודים (משקים שיתופיים). לשפת היידיש הוכר מעמד שווה לרוסית.

בפרואר 1936 ביקר לזר קגאנוביץ, חבר יהודי בהנהגה הסובייטית, את בירו-ביד'אן וגברו התקוות. היה מדובר כבר על מדינה יהודית. אולם בשנים 1936-37 ברדיפות של סטלין נרצחו כל המנהיגים היהודים והאליטה התרבותית, אנשי תיאטרון וסופרים.

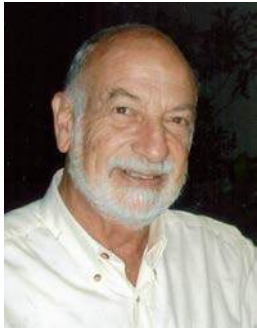
בתום מלחמת העולם ו ובעקבות השואה התחדשה ההתעניינות של יהודים וחלה עליה במספר המתיישבים, במיוחד בשנים 1946-48. רדיפות חדשות היפנו את העניין של היהודים למדינת ישראל החדשה.

בין הנרצחים ע"י סטאלין היה הסופר הידישאי דוד ברגלזון, תומך נלהב של פרויקט בירו-ביד'אן. אשמתו הייתה "קוסמופוליטיזם", שם נרדף לציונות.

לפי ויקיפדיה ערים תאומות של בירו-ביד'אן בישראל הן מעלות-תרשיחא ונוף הגליל. הציונות ניצחה אבל שנתה את פניה ללא היכר. נשכחה המטרה המקורית, להקים מקום בטוח ומפלט ליהודים. בין העם היושב בציון ובין יהדות העולם נפער קרע שמעמיק מיום ליום. התפתחות זו ראינו זה שנים רבות ואין בכוחנו לעצור את התהליך.

תחנת רכבת בבירוביג'אן

סמכות ואחריות של מתכנן ציבורי

מאת ד"ר מיכאל מאיר ברודניץ

בשנות השמונים מונית כנציג הטכניון לחמש שנים כחבר במועצה הארצית לתכנון לפי חוק התכנון והבניה, המסדיר כל שימוש קרקע ובניה בישראל. מוסד זה אפשר לראות בו שומר סף עליון בענייני תכנון. הוא שונה מתפקידי שופטים או יועצים משפטיים אך יש גם הקבלה. על חוויה הקשורה בכך אספר בהקשר השינויים הפוליטיים המוצעים במערכת החוקית הקיימת.

לפי חוק התכנון מיוצגים במועצה משרדי ממשלה הקשורים לנושאי תכנון שונים, נציגי רשויות מקומיות ונציגי גופים ציבוריים עם זיקה לשיקולי תכנון אך אין רוב לאף סוג נציגים. משרדי מוסדות התכנון ממוקמים במשרד הפנים אך הם אינם חלק ממנו. המליאה ובה עשרות חברים, מתכנסת מדי חודש ועיקר הדיונים התכנוניים מתקיימים בוועדות משנה שלה ובמוסדות תכנון בדרג נמוך יותר. בקביעות מערכת התכנון בתכניות ברמות השונות ובתקנות ניתן לראות 'חקיקת משנה' ותהליכי הדיון והאישור נקבעו בהתאם בחוק התכנון והבניה. בתפקידי הייתי משתתף בישיבות המליאה ובוועדות, מבטא עמדות ומצביע בענייני תכנון לפי שיקול דעתי וניסיוני המקצועי. כך גם הכרתי נציגים ממוסדות תכנון אחרים. כשפורסם מכרז לתפקיד מתכנן בכיר במנהל התכנון, הכולל לעיתים חברות בוועדות תכנון, התעניינתי באפשרות לשינוי המסלול המקצועי שלי ונגשתי למכרז. בתהליך זה הוזמנתי לראיון בוועדה למינויים בכירים שכללה עובדי ציבור מנוסים רלוונטיים ונשאלתי ארוכות שאלות מקצועיות. תוכן אחת השאלות היה: אם יפנו אליך מטעם השר בעניין תכנית שתעלה בסדר היום בישיבה קרובה, ויגידו לך מה עמדתו ומה הוא מבקש שתצביע. איך תנהג?

בוודאי ניסיתי לברר ולהתלבט אך בסופו של דבר לא נתנו לי להתחמק ונדרשה תשובתי. ענית, כי כעובד מדינה אני כפוף לשר הממונה על המוסד שבו אני עובד ודעתו קובעת ועלי לנהוג בהתאם.

לאחר הריאיון הבנתי שאינני מתאים לתפקיד. לא בגלל עמדתי ותשובתי לשאלה זו אלא כי התפקיד כלל מעורבות ניהולית מקצועית עם מאות עובדים ותכניות ולא היה לי כל ניסיון מנהלי וגם לא נטייה לכך.

לאחר הישיבה פגשתי במקרה במסדרון את מנכ"ל משרד הפנים שהיה עובד מדינה מוערך מאד והכיר אותי מישיבות מוסדות תכנון שונים. הוא פנה אלי ואמר ששמח שבאתי אבל רצה להבהיר כי תשובתי לשאלת הפנייה מטעם שר הפנים אינה נכונה: לדעתו, מרגע שאדם מונה לתפקיד מקצועי או מנהלי ציבורי, האחריות על החלטות שהוא מקבל - לטוב או לרע - מוטלת עליו ועל לשיקול דעתו מתוקף סמכויות תפקידו המוגדרות בחוק. הוא לא צריך לפעול לפי הוראות פוליטיות או אחרות שקיבל מגורמים אחרים אלא אם התקבלו במסגרת התהליכים הפורמאליים שלהם פעילותו כפופה! הוא הוסיף והסביר שתמיד בעת ישיבת תכנון יכולים לעלות היבטים חדשים ולעיתים עובדות או טענות שלא היו לפני בעת גיבוש עמדתו, ובעל התפקיד חייב לנקוט עמדה ולהחליט במקום. הוא השלים, שכמובן בכל עניין - ובוודאי בענייני תכנון לעתיד המורכב ולא ידוע - יש חילוקי דעות אך מערכת התכנון חייבת להגיע להסכמות. לכן מי שבאופן קבוע אינו פועל לפי הנחיות ועמדות פוליטיות - אולי לא יאריך ימים בתפקידו! דבריו החשובים נשתלו בי מאז והם ביסוד המנהל הציבורי! היזמה הממשלתית הנוכחית להגביר את ההשפעה הפוליטית מפלגתית במינוי עובדי ציבור תפגע במעמד עובדי-ציבור המקצועיים בכל הדרגות ותטיל צל של פחד ושיקולים פוליטיים על החלטותיהם.

מקום ואי מקום

מאת שלי חן

מלגאית הארגון, סטודנטית לאדריכלות
המרכז האקדמי ויצו חיפה

לאור בנייני המגורים החדשים שפוקדים אותנו בתהליך גנרי ומואץ, כאשר לרוב אין להם זהות, ייחודיות או קשר והתייחסות למקום, ניתן 'להציב' אותם בפעולה דומה ומנותקת בכל מקום אחר בארץ. דוגמה לכך הם מגדלים של 'עיר ימים' בנתניה, כאשר המראה של המגדלים וודאי מוכר לכם ממקומות אחרים בארץ שעברו תהליכי התחדשות עירונית כמו טירת כרמל, אור עקיבא ועוד. פיזור מגדלי המגורים לא מאפשר יצירת רחוב, קנה המידה הגדול מקטין את חווית האדם במרחב. אפשר להתגבר על אתגרים אלה תוך תכנון מודע, אבל עצוב לראות עוד ועוד מגדלים שנבנים באותו אופן, בלי ליצור מקום, או לפחות תחושת מקום, ייחודית ונעימה, המאפשרת מפגשים ושוטטות.

בהרהורי בנושאים אלה בחרתי לשאול את עצמי מהו מקום בשבילי? מה הופך אותו לכזה? ומה גורם לנו תחושה של אי-מקום? כיצד הדבר מתבטא?

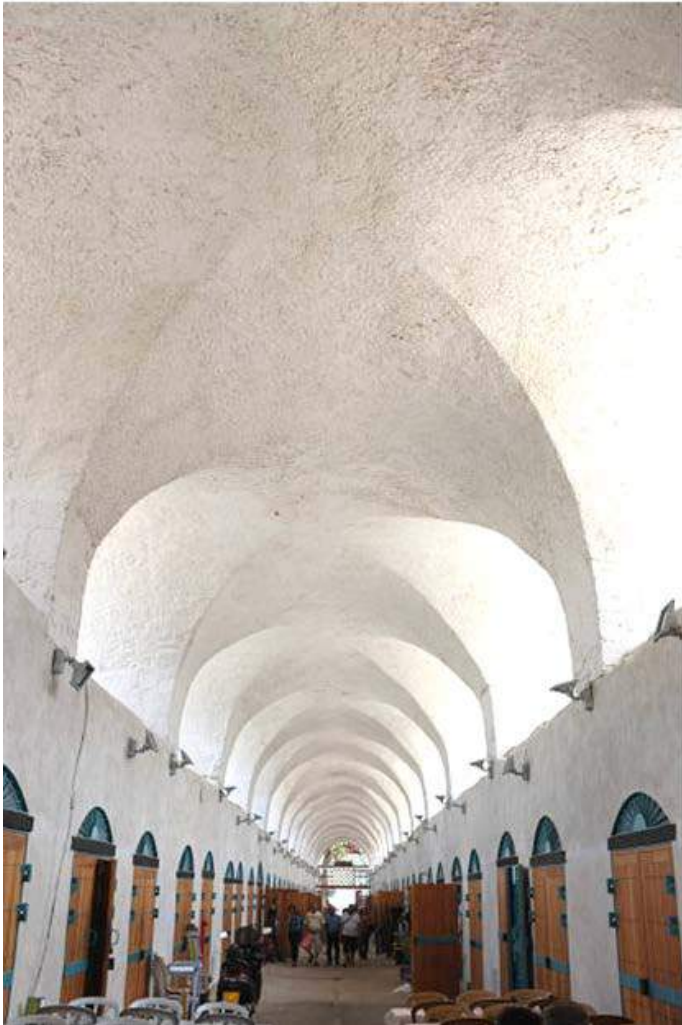
בכתבה זו אזמין אתכם להצטרך למחשבות האישיות שלי, ובנוסף, אזמין אתכם, הקוראים, לנסות להגדיר לעצמכם מהו מקום בשבילכם? שימו לב, התרגיל המחשבתי מתייחס למקומות חוץ ולא לבית המגורים הפרטי שלכם שם ברור שתרגישו בית ומקום.

מקום

המקום אותו בחרתי לתאר הוא השוק הלבן בעכו העתיקה. גדלתי בעיר עכו, וביקרתי לעיתים קרובות בעיר העתיקה, מהילדות ספגתי את חווית המקום, הרעש, הריחות, הצפיפות, השפה, הפשטות, הגילוי והקסם, הנרטיב של המרקם ההיסטורי (רגשות שקיבלו אבחנה וזיהוי למעשה עם התבגרותי ועם לימודי האדריכלות). במרוצת הזמן פיתחתי אהבה ענקית לחומס.

אדריכלות

שבת בחומוס 'סוהילה' הפך למנהג קבוע. לא ישבנו הרבה במקום מאחר והיה עמוס. החומוס ממוקם על רחוב סאלח א-דין, בכיכר הכניסה לשוק העממי המוכר לכולם. עם השנים, הרחוב המסחרי המקביל לסאלח א-דין שופץ ונפתח. הוא נסתר לעין, מי שלא מקומי כנראה יפספס אותו. השוק בעל קמרונות היוצרים משחק אור וצל בין כוכי המסחר שבצדדים. השוק הלבן נקרא 'שוק' אך למעשה השם הוא זיכרון של תפקודו בעבר. אני מרגישה שהחיים בעיר עיצבו לו תפקיד חדש, מקום שמזמין לשהייה ומעבר רגוע, בניגוד למקבילו התוסס. האווירה המתחלפת שקורת באופן מהיר עם הכניסה "לחלק האחורי" מעצימה את הקסם של המקום, ומגבירה את הרצון להסתכל, לעצור, להתפעל ופשוט להיות.

בסוף שנה א' בלימודי אדריכלות ויצו יש פרויקט ידוע-עיצוב שרפרף. מצאתי נגריה בעכו, והתחברתי לנגר ערבי שעזר לי, לימד אותי ונתן לי להשתמש בכלים של הנגרייה לצורך הפרויקט. עם הזמן סיפרו לי שם שעובדים על חידוש דלתות לשוק הלבן. מתוך רצון לתרום חזרה, עזרתי בתכנון וחשיבה מהמעט שהספקתי להבין ולדעת בסוף שנה א'. הגעתי ליום ההרכבה והתרגשתי לראות את הדלתות החדשות. כמובן שמאז, המקום עצמו מזכיר לי גם את הילדות, וגם את פרויקט השרפרף והחיבור למאסר ומאדי, הנגרים שהכילו את הלחץ והחרדה בתחילת הדרך שלי באדריכלות.

אי מקום

אי המקום שבחרתי הוא מרכז מסחרי בכניסה לעכו, צמוד לקיבוץ עין המפרץ. בחרתי בו כיוון ולדעתי מרכזי ה"ביג" למיניהם יוצרים תהליכים של ניתוק, איזור, מעודדים נסיעה ברכב, גורעים מהכלכלה של פנים העיר, מסננים תנועה של מבקרים מבחוץ, ובנוסף לכל אינם מייצרים מקום. הם מתוכננים בגרריות, המטרה העיקרית היא להפוך את המקום נגיש לכלי הרכב, אנטי-תזה לאורבניות והתרחשויות של עיר כמערכת של מקומות. בחרתי בדוגמה זו מאחר והיא מראה ומדגישה את השוני בין שני אתרים עם ייעוד דומה - מסחר. באופן הפוך לגמרי מהשוק הלבן, במרכז המסחרי אין יחסים בין דפנות, יש דופן אחת שלא מייצרת מקום, אלא מובילה לחנות הבאה, ולזאת שאחריה. יש אווירה של "מרדף". בנוסף, ארצה להתייחס לעיטורי הקשתות שנעשו על מנת לאזכר או לצטט את טיפולוגית הבניה המאפיינת את עכו העתיקה. דעתי על הקשתות האלה היא שהן חיקוי מצועצע, כיוון שהן מנסות להתחקות גם בצורה וגם בחומריות אחרי דבר שהן לא. הן לא קשתות עות'מניות או ביזנטיות, והרי לעולם לא יהיו. מה גם שהן מגיעות באופן אטום ושטוח והדופן עצמה לא מייצרת מקום, בניגוד לקשתות בעיר העתיקה שמייצרות מקום בגלל טכנולוגיית הבניה והדופן העבה. קשת כניסה מרגישה כ"סף" כניסה. לרוב הקשתות מייצרות קמרונות, ויש להן תכלית.

אדריכלות

לכן, ראוי בעיניי, שגם מעשה של "ציטוט" יעשה באופן שלא מנסה להתחקות, אלא מחדש, יוצר הזדמנות. לדוגמה - קשתות פלדה שמצליחות ליצור מקום ביניהן.

עכשיו אני מזמינה אתכם שוב להרהר, מהם המקומות בהם אתם חשים תחושת מקום? מה הופך אותם לטובים ונעימים עבורכם? אני חושבת שמעניין לעצור, להביט סביב ולגלות את הייחודיות של אותם מקומות המעוררים בכם רגשות מיוחדים אלה.

עכו העיר העתיקה

בתי הורים

מכתבי תודה שהגיעו אלינו

מעשי החסד הפשוטים ביותר הם עוצמתיים בהרבה גם מאלף ראשים המשתחוים בתפילה (מהטמה גנדי).

צוות יקר ומסור מנהל בית ההורים ראשוני כרמל אורן וינר,

אנו מודות לכן על היחס האנושי, על ההתעניינות, סבלנות אין קץ, התכופות בחיבה אל הזקן, על כל תנועה של ליטוף, תשומת לב לבקשה, ניסיון לשמח ולהיטיב, כל יום, כל השנה.

היה לנו שקט נפשי שאימא מטופלת בידיים טובות ושיש לה בית טוב.
זו עבודה קשה וסיזיפית ואפילו שליחות.

עבודתכם היא עבודת קודש

תבורכו על כל המאמצים, ההשתדלות והאהבה שהקדשתם לאמנו ולכל הדיירים.
תבורכנה ידיכם ויבורכו חייכם ושתזכו ליחס אוהב גם אתם.
לא שוכחות אתכם.

מעריכות ואוהבות: משפ' סובול - נעמי, עדנה ואירית

לכבוד בית דיור מוגן - פסגות חן

איתי המנהל וצוות העובדים.
ידידי,

בשעה טובה עברנו לדירתנו - בפסגות חן.
מעבר לדיור מוגן הינו צעד משמעותי בחיי אדם ומנטלית צעד לא קל.
ההתלבטויות קשות ומושפעות לא מעט (מהיועצים) משפחה וחברים.
למזלנו אילנה ואנוכי קבלנו החלטה לעבור לפסגות חן הנחשב לטוב ביותר בחיפה.
הבית יפה ומתוחזק ברמה גבוהה.

אבל העיקר הוא הצוות.

מהפגישה הראשונה עם צוות הבית: פנינה, יסמין, בועז, נטלי והצוות שטרם הכרתי, קיבלנו יחס חם אדיב ומתחשב, אשר נתן לנו להרגיש רצויים (הרגשת welcome).
מאיתי - המנהל קיבלתי יחס של הבנה, התחשבות ושיתוף פעולה בכל הנושאים שהועלו בשיחות בינינו משלב הבניה ועד כניסתנו.
למזלנו בזכות הצוות הנפלא הנחיתה שלנו הייתה קלה וטובה, ואנו תקווה שיחסיים אלא ילון אותנו גם בעתיד

אילנה ויצחק אריאל

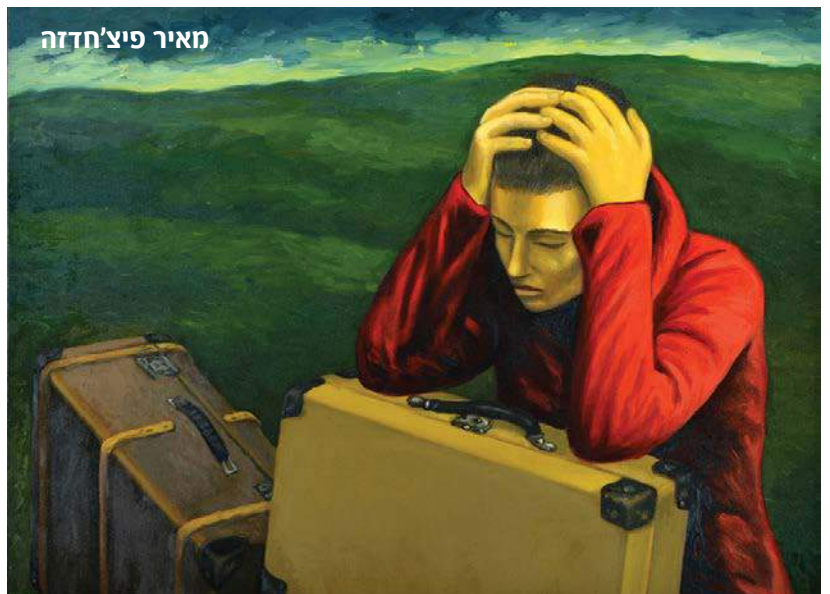
התנדבות בפסגת חן

מאת רחל בונה

בפברואר השנה שודרה בערוץ הראשון של הטלוויזיה כתבה שריגשה ואפילו הכעיסה אותי. דווח בה על מאות רופאים מאוקראינה ורוסיה שהגיעו לארץ בעקבות המלחמה, רוצים להתערות כאן ולעבוד במקצועם. ידיעת השפה העברית ועמידה בבחינות סיום אולפנים הם תנאי לקבלתם לעבודה. בגלל מחסור במוזיקאים באולפנים נאלצים העולים להמתין זמן רב, לעתים 7 חדשים, עד שיתפנה עבורם מקום. חשתי – הייתכן מצב שעולים יהודים לא יוכלו ללמוד את שפת המדינה שאלה באו, ושמשוועת לכוח אדם במקצועות הרפואה?

ועשינו מעשה: בדיוור המוגן פסגת חן מתגוררים דיירים עצמאיים לא מעטים המסוגלים ומוכנים לתת עזרה ממשית בהקניית השפה העברית, לא בהכרח רק מורים בדימוס. ואכן התחלנו בפרויקט בו גויסו 20 מתנדבים שעובדים זה כשלושה חדשים במתכונת של שעורים אינדיבידואליים שעתיים בשבוע עם עולים שבאים אלינו.

בתמיכת הנהלת הבית קיבלנו דירה לא מיושבת שהפכה לכיתה אולפן במלוא מובן המילה: קבוצה של 10 מעובדות הבית (חדרניות ומנקות) לומדות יחד אחת לשבוע על חשבון שעות העבודה בהוראת מורה מנוסה. מתחילת חודש זה אנו מנסים לאור הביקוש הגדול ליצור גם קבוצת רופאים בהנחיית מורה זו. המיזם מתבצע בשיתוף פעולה פורה עם הנהלת הבית ועם המרכז לקליטת עליה בחיפה שדרכו מופנים אלינו העולים.

מאיר פיצ'חדזה

ברצוני להדגיש את הערך המוסף בעבודתנו, החשוב לא פחות מערך הקניית השפה: קשיי הקליטה וההתערות בארץ ידועים לכולנו. העולה החדש נמצא לעתים קרובות במובלעת בה הוא שרוי רק עם דוברי רוסית ואין לו כמעט קשר עם דוברי עברית.

יד מושטת ויחס חם במקום חדש, השתתפות רגשית ואישית ועניין באדם זר וניסיון לעזור משמעותיים לאין ערוך. משמח כל כך להיווכח כי נוצר במפעלנו זה קשר חם וחיובי בין כל מתנדב לכל תלמיד ותלמיד למרות פער הגילים הגדול ביו מורה ותלמידו.

וכידוע – נתינה היא פעולה בעלת משמעות לכל נותן, לא פחות מאשר למקבל – במיוחד בגילנו המבוגר... רבות ומרגשות החוויות שצובר כל מורה. ולמרות שהתנדבות זו מאתגרת, מחייבת התמסרות לאורך זמן, התמדה והכנה – הצלחנו ליצור קבוצה טובה של אנשים שמוסיפים גם לעצמם חוויות חיוביות ובעלות משמעות. והערה לסיום: הצורך במתנדבים נוספים קיים. אם ילכו אחרים בעקבותינו – היה זה שכרנו.

התנדבות בפסגת חן

מאת נרי חניס

ילדה מחזיקה "תודה"

שמי נרי, בעבר הייתי מורה ומנהלת בי"ס "אינשטיין" ואחר כך מנהלת בי"ס למלונאות "דביר". לפני שנה בדיוק עברתי להתגורר בדיר המוגן "פסגת חן".

כל השנים התנדבתי: ב"יד שרה" בכתיבת סיפורי חיים, באק"ם ובארגון שתי קבוצות הסריגה. גם במגורי החדשים חיפשתי תעסוקה ודרך להתנדב.

קבוצות הסריגה: התחלנו בהקמת קבוצת "סבתא סורגת" בשכונת רוממה הישנה בה גרתי. אנחנו סורגות כובעי צמר לנזקקים. כך נולדה גם הקבוצה ב"פסגת חן". בחריצות והתמדת שתי הקבוצות סרגנו וחילקנו כ-4,000 כובעים.

קבוצות הלמידה: קבוצת הלמידה הראשונה מורכבת מעובדות הבית שמתקשות לדבר בעברית. המפגש מתקיים פעם בשבוע ואני מלמדת אותן קרוא וכתוב.

לפני שבועות אחדים פנתה אליי אינה נוביק ממושרד הקליטה בבקשה ללמד עולים חדשים, בעיקר מרוסיה ואוקראינה, שרוצים ללמוד עברית. חלקם אמורים להיבחן באולפן. כך נולדה קבוצה של 8 תלמידים (אין יותר מקום בחדר). הדירה שלידי הפכה לאולפן לכל דבר: לוח, מחברות לתלמידים, עפרונות ו...מורה. בין התלמידים באולפן הגיע זוג נשוי לארץ, עם 3 ילדים: בן 15, בן 11 וילדה קטנה.

כדי להתקבל לעבודה במקצוע שלהם בתחום הרפואה, הם צריכים לעבור את הבחינות באולפן א' ובאולפן ב' ועוד... בהחלט לא פשוט! הם לומדים בבוקר באולפן בחיפה ופעם בשבוע אה"צ הם מגיעים לאולפן שלנו. אני מאוד נהנית לפגוש את התלמידים והסורגות משתי הקבוצות. ההרגשה שאני משקיעה ועוזרת נותנת תחושה שלמרות גילי המופלג (בחדש הבא ימלאו לי 80) אני עדיין מסוגלת לארגן ולהיטיב עם אנשים.

אשמח מאוד אם בעקבות כתבה זו יצטרפו עוד מתנדבים לקבל בברכה וללמד את העולים החדשים. זו הזדמנות להראות את הצד היפה ואת רוח ההתנדבות שלנו. אני מוכנה לעזור בשלבים הראשונים.

משולחן הקהילה

פרידה מבתשבע וייס

מנהלת הקהילה היוצאת

חברים וחברות יקרים,

בסוף החודש אני מסיימת את תפקידי בארגון ופורשת לגמלאות.

זכיתי לנהל את הקהילה והמרכז הקהילתי זה 18 שנים (משנת 2005). תקופה מאתגרת של פיתוח קהילה במציאות מורכבת ומשתנה, התמודדות הכרוכה בדילמות לא פשוטות המלוות את הארגון. שאלות כמו: מיהו הארגון היום, לאן פניו, מה מאפיין את דור ההמשך לארגון וכיצד למשוך אותם להצטרף לקהילה, מה המשימות והפעילות שיש להתמקד בהן ועוד ועוד. אתגרים רבים ומורכבים. בתקופה זו המרכז הקהילתי התפתח גם הוא והפך למוקד פעילות תוסס ולמרכז פעילות פנאי, חברה ותרבות המשרת למעלה מ-100 משתתפים, רובם ככולם חברים בארגון פסגות כרמל.

זו היתה לי תקופה מרתקת, מלאה באהבה והערכה לארגון ולאנשיו. כעת, אני יוצאת לדרך חדשה, שונה מכל מה שהכרתי, בציפיה ליהנות מיתרונות הגימלאות ומאפיקים חדשים.

אני מודה להנהלת הארגון על האמון ועל מתן האפשרות והתמיכה במימוש הרעיונות והתכניות שנבנו כולם למען חברי הארגון, הדיירים והקהילה הרחבה. אני מודה לצוות הנהדר שזכיתי לעבוד איתו. כל אחת ואחד תורם בתחומו את המיטב. בשיתוף פעולה, באיכפתיות ובמסירות.

אני מודה לכם חברים וחברות על האמון ועל תרומתכם לתקופה הנהדרת לה זכיתי.

שלכם תמיד,
בהוקרה והערכה

בתשבע וייס
מנהלת הקהילה והמרכז הקהילתי

משולחן הקהילה

פורום מנהלים - פסגות כרמל 2023

בת שבע יקרה

חי שנים של מסירות,
חי שנים של נתינה,
חי שנים של השקעה,
חי שנים של סובלנות והקשבה!

קרוב לשמונה עשרה שנים את חלק חשוב ומרכזי בארגון פסגות כרמל.
מארגנת, מפעילה, דואגת, מקשיבה, עוזרת לכולם והכל בנועם ובשלווה.
תמיד באכפתית, רצינות ועם מעורבת אישית.
הותרת את חותמך עם מאור פנים, עם שיקול דעת ובעיקר עם הרבה לב.

גרמת לדברים לקרות, חיברת בין כל הגורמים כדי להשיג את המטרות,
קידמת תהליכים וסידרת את הדברים באופן מוקפד ומאורגן ללא צורך
בהסברים נוספים.

בת שבע, אנו מאחלים לך חיים מאושרים, מלאים, בריאים, שלווים
ומהנים. מצפים לראותך בחוגי יצירה, סריגה, קרמיקה וברידיג',
מבלה בבתי קפה, הולכת לשופינג, יוצאת עם חברות לביקור בגן החיות,
משתתפת במקהלה של אפי נצר... או שפשוט תוכלי להתנדב
אצלנו, בבתיים, כדי למלא לך את הבקרים 😊 אנחנו נשמח!

מאחלים לך דרך צלחה. נתגעגע!

יולי 2023

משולחן הקהילה

ענת וולפנפלד המנהלת הנכנסת

חברים וחברות יקרים!

לאחר שנים של עשייה משמעותית ומגוונת בניהול דיור מוגן "פסגת ביאליק" אני שמחה לעמוד בראש המרכז הקהילתי "פסגות כרמל".
ניהול מרכז קהילתי הינו משימה משמעותית במיוחד ויעודו ליצור רשת של שותפים ותומכים ומיפוי צורכי הקהילה.
עבודה בתחום הקהילתי-חברתי היא יכולת מרתקת ויצירתית שמאפשרת לאנשים להתפתח ולהשפיע על הסביבה שלהם.
המרכז הקהילתי מהווה נקודת המפגש שבין הדור הוותיק לדור הבא לקרבו ולחזק את הקשר עם השורשים.
בתהליך הלמידה נפגשתי עם כמה וכמה אנשים המגיעים לחוגים ולהרצאות במרכז הקהילתי, התרשמתי מאנשים אלה, למדתי הרבה.
גיליתי עובדים ומתנדבים מסורים ואכפתיים ונותרתי עם הרגשה מצוינת. בהוקרה,

ענת וולפנפלד,
מנהלת הקהילה והמרכז הקהילתי

מצטרפים לארגון!

למה כדאי לי להיות חבר בארגון פסגות כרמל?
מוזמנים ליצור איתנו קשר, לשמוע, להכיר ולהצטרף לקהילת החברים.
טלפון: 04-8258989

מועדון בוקר

קפה, מאפה והרצאה

"שירי עולם שהתגיירו"

יום שלישי 7.11.23

במרכז הקהילתי, שד' מוריה 55, חיפה

מרצה ומנגן: דויד מושר והאקורדיון

9:30 קפה ומאפה | 10:00 הרצאה

נשמח לראותכם

ענת וולפנפלד, מנהלת הקהילה וצוות המרכז הקהילתי

דמי השתתפות: 25 ₪ לחבר ארגון, 35 ₪ לאורח

הרשמה במזכירות הקהילה: 04-8258989

אנו מזמינים אותך להצטרף אלינו

המרכז הקהילתי מתקיימות פעילויות פנאי, תרבות וחברה. הנך מזמין את להיכנס, להתרשם מהאיכות וההאווירה ולהצטרף.
 נשמח לראותך,
 צנת וולפנספאד, מנהלת המרכז הקהילתי.

תכנית קבועה				
יום א	יום ב	יום ג	יום ד	יום ה
ברידג' 09.00-11.00	רמי 09.00-11.00	ברידג' 08.30-11.00	רמי 09.00-11.00	ברידג' 08.30-11.00
קרמיקה 09.30-12.30	ציור 12.30- 09.30 	יוגה דינמית בזום 09.00-10.00 	קרמיקה 09.30-12.30	קבוצות שיחה בגרמנית 09.30-10.30 10.15-11.15 (אחת לשבועיים)
אנגלית בדגש דיבור 09.30-11.00			קבוצת זהר שיח על ההתמודדויות המזומנות לנו בגיל השלישי 09.45-11.10 (אחת לשבועיים)	התעמלות משולבת עם כיסא 11.45-12.30
מועדון אוהבי יידיש 11.15-12.15 (אחת לשבועיים) 	קבוצת שיחה בגרמנית 18.00-19.00 (אחת לשבועיים)	הרשמה* קורס לימוד ברידג' למתחילים 16.00-18.00	חוג ספרות בגרמנית-בזום 10.00-11.00	טיולים (בימים משתנים) ניתן להירשם, ללא תשלום, לתפוצת הדיוור האלקטרוני שלנו ולקבל עדכונים על הפעילות והטיולים המתוכננים
			תנ"ך 11.30-12.30	
			ברידג' מודרך 16.00-18.00	
*פתיחה כשיש מינימום נרשמים. לפרטים נוספים והרשמה, נא לפנות בימים א-ה בשעות: 07.30-14.00 / טל: 04-8258989				

מי ומי בפסגות כרמל

הנהלת ארגון "פסגות כרמל"

(מיסודו של ארגון עולי מרכז אירופה)

מעמדו המשפטי של ארגון "פסגות כרמל" הינו כשל עמותה רשומה הפועלת על-פי חוק העמותות ולה תקנון המאושר על-ידי רשם העמותות. הוועד המנהל של העמותה נבחר על ידי חברי הארגון אחת לשלוש שנים (באחרונה ב-2022) והנבחרים, המכהנים בהתנדבות, בקדנציה הנוכחית הם:

יו"ר הוועד המנהל: בני זוסמן

חברי הוועד המנהל: רעיה טילינגר, אילן פרוינד, עוזי מנור, פיה פודושין, עידן אמריך, סילביה ברג.

משקיפים: מיכה לימור, אורי פלד, מיכה גלס

חברי ועדת ביקורת: מנחם אונגר, דוד פרי, דב אופר. הוועד המנהל של העמותה מכהן גם כדירקטוריון של חברת בתי הורים. בבעלות הארגון חמישה בתי דיור מוגן. הוועד המנהל בוחר וממנה את הנהלת הארגון.

עובדי הארגון:

מנכ"ל: חיים ישראלי

מנהלי בתי ההורים: "פסגת חן" - איתי גילינסקי, "פסגת אחוזה" - מיכל רוימי-זמל, "פסגת מאפו" - אורן וינר, "פסגת התשבי" - אורלי קרמן, "פסגת ביאליק" - אורלי קרמן.

המרכז הקהילתי: ענת וולפנפלד, מנהלת הקהילה והמרכז הקהילתי. זהר רפאלי, עובדת סוציאלית של הקהילה. ציפי ברמן, רכזת הקהילה. ענת דבורה, מזכירת הקהילה.

דיור מושלם: לאה שלייכר, מנהלת.

משרדי הארגון: ויקי קפלוטו, מנהלת לשכת היו"ר, המנכ"ל והארגון

כתובת משרדי הארגון: רחוב מאפ"ו 7, טלפון: 04-8119448 ; 04-8119441;

04-8119464

השינויים המשטריים במדינת ישראל - גילוי דעת וקריאה לפעולה

אנו, מוסדות וארגונים שמטרתם לטפח ולשמר חלקים משמעותיים של התרבות היהודית, מוחים בתוקף נגד הניסיונות שאנו עדים להם בשבועות האחרונים לשנות את אופייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית, לקעקע את עקרונות הפרדת הרשויות, להחליש את מערכות המשפט, התרבות והאקדמיה תוך קידום יוזמות חקיקה שפוגעות בחירויות הפרט, בזכויות מיעוטים ובשיוויון האזרחי.

ההכרה בדבר גורל העם היהודי בדורות האחרונים מלמדת אותנו כי הפיצול הפנימי, השיסוי בין חלקיו השונים והשיח הציבורי האלים קורעים קרע עמוק בתוכנו ומקרבים אותנו לסיפה של תהום.

בשעה גורלית זו – אל לנו לעמוד מנגד ולגלות אדישות. אנו פונים לכל חברינו וחברותינו להתגייס לפעולות המחאה וההתנגדות במסגרת החוק למען שימורה ושגשוגה של מדינת ישראל, מתוך ציפייה לימים טובים יותר.

פרופסור אברהם נוברשטרן
מנהל בית שלום עליכם

דבורה הברפלד
יו"ר נשיאות
ארגון יוצאי מרכז אירופה

פרופסור גילי שחר
יו"ר מכון ליאון בק
ירושלים

אברהם נוברשטרן

דבורה הברפלד

גילי שחר

מעוז צור

ביהדות גרמניה לפני השואה
היה נהוג לשיר את כל חמשת
הבתים של מעוז צור.

ככל הנראה, זמן כתיבת הפיוט
אינו מאוחר מאמצע המאה ה-13
בגרמניה, בתקופת מסעות הצלב.
שמו של המחבר - מרדכי - נרמז
באקרוסטיכון שבראש חמשת
הבתים הראשונים של השיר.
המשורר מייחס בית לכל גלות
ולהצלה המיוחדת לה. המחרוזת
הראשונה, שכתובה בלשון הווה,
מביעה תקווה לבניית בית המקדש
("תיכון בית תפילתי") ומייחל טבח
לאויבי ישראל, ה"מנבחים" עליו
וחורצים לשונם כנגדו.

שאר טורי המחרוזת מתארים את
הפעמים שבהן נגאל עם ישראל
מידי צריו לאורך ההיסטוריה.
המחרוזת השנייה מספרת על
יציאת מצרים, המחרוזת השלישית
מספרת על גלות בבל ושיבת ציון,
המחרוזת הרביעית מספרת על נס
פורים, המחרוזת החמישית
מספרת על נס פך השמן האגדי.
(מתוך ויקיפדיה)

מעוז צור ישועתי לה נאה לשבח
תכון בית תפילתי ושם תודה נזבח
לעת תכין מטבח מצר המנבח
אז אגמר בשיר מזמור חנכת המזבח
רעות שבעה נפשי ביוגון כחי כלה
חיי מררו בקשי בשעבוד מלכות עגלה
ובידו הגדולה הוציא את הסגלה
חיל פרעה וכל זרעו ירדו כאבן במצולה
ידביר קדשו הביאני וגם שם לא שקטתי
ובא נוגש והגלני כי זרים עבדתי
ויון רעל מסכתי כמעט שעברתי
קץ בבל זרבבל לקץ שבעים נושעתי
כרות קומת ברוש בקש אגגי בן המדתא
ונהיתה לו לפח ולמוקש וגאותו נשבתה
ראש ימיני נשאת ואויב שמו מחית
רב בכיו וקניניו על העץ תלית
ונים נקבצו עלי אזי בימי חשמנים
ופרצו חומות מגדלי וטמאו כל השמנים
ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים
בני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים